

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 vč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 vč. (10 stot.)

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljajna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema inšeriatni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbo brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije se pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik inšeriatni lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 20.

Poštno-hranilnični račun šte. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Pred srbsko-albansko vojno.

Mobilizacija v Srbiji. - Krvavi boji ob albanski meji.

Krvavi boji na srbsko-črnogorsko-albanski meji. Albanski uspehi.

DUNAJ 23. (Izv.) Tukajšnji oficijozni listi prinašajo o bojih na srbsko-albanski in črnogorsko-albanski meji vedno resnejša poročila. Med Dibro, Prizrenom in Djakovico se vrše danes silno krvavi boji s Srbi. Albanci čete stoja pod poveljstvom Isa Boljetinca in Bajrama Zurića. Albanci imajo baje zaznamovati še več manjših uspehov. Dvignili so se tudi že Malisori in sosedni gorovje ob srbski in črnogorski meji. Albanci so se odločili, da nastopijo tudi proti Črnogorcem. Zasedli so gorovje južno od Gusinja in sklonili tamkaj posvetovanje bajraktarjev glede nadaljnjega postopanja proti Črnogorci. Po poročilih „Neues Wiener Tagblatt“ so Albanci naskočili tudi mesto Tuzi pregnali tamkajšnje malo črnogorsko posadko, obstoječo iz 60 mož in zasedli mesto.

Strašni boji za Dibro.

BELGRAD 23. (Izv.) Na včerajšnji izredni seji ministrskega sveta je bilo sklenjeno, da se vpokličejo opet pod orožje vsi na dopustu se nahajajoči častniki in vojaški uradniki. Več oddelkov srbske armade odide še prihodnje dni na albansko mejo.

Po poročilih iz Dibre, se je Albancem posrečilo udreti v mesto, kjer se je razvil strašen boj. Izid bitke je še neznan, zdi pa se, da se že nahaja Dibra v rokah albanskih upornikov in napadalcev.

Albanski upor v Drenici.

BELGRAD 23. (Izv.) Iz Skoplja se poroča: V srbski vasi Drenici se je uprlo albansko prebivalstvo. Može se se oborožili, napadli javna poslopja, ubili srbske komisijonarje, razgali občinsko hišo in nato pobegnili v gorovje.

Črnogorske čete odšle na mejo.

CETINJE 23. (Izv.) Črnogorska vlada je odpisala na mejo močne oddelke vojaštva.

Ministrski svet srbski.

BELGRAD 23. (Kor.) Včeraj in danes dopoldne se je vršila pod predsedstvom kralja Petra seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o odredbah za vzpostavitev miru in reda na albanski meji in zavrniti albanskih čet, ki so udre v srbski teritorij. Kakor se zatrjuje, je bilo sklenjeno, da se vpokliče del rezervistov in odpošlje nemudoma na albansko mejo.

Vlada je danes po svojih zastopnikih izročila veleavstirnemu obširno poročilo in pojasnilo o vpadu Albancev na srbski teritorij in o srbskih odredbah za vzpostavitev reda in miru na meji. Vest o napadu Albancev na Dibro, je vzbudila veliko vznemirjenje.

K položaju v Albaniji.

DUNAJ 23. (Izv.) Včeraj je imel zunanji minister grof Berchtold z italijanskim

poslanikom, vojvodo Avarno, posvetovanje glede položaja v Albaniji.

Določitev južne meje Albanije.

SOLUN 23. (Kor.) Mednarodna komisija za določitev južne meje Albanije se poda jutri s posebnim vlakom v Bitolj.

Nova bolgarsko-turška meja.

BUKAREŠT 21. (Kor.) Dela za določitev nove rumunsko-bolgarske meje so končana.

Avstrijska industrija in balkanski trg.

DUNAJ 23. (Kor.) Vseled inicijative in želje predsedstva „Zveze avstrijskih industrijalcev“, da naj se ustanove v Avstriji organizacije, ki naj se specialno bavijo z gospodarskimi odnosi z balkanskimi državami, namreč z Bolgarsko, Srbijo, Rumunsko in Grško, je centralni odsek pooblastil zvezno predsedstvo, naj prične čimprej s potrebnimi predpisi.

Francoske železniške koncesije v Turčiji.

CARIGRAD 23. (Kor.) Glasom dogovora David bela s francoskimi kapitalisti so dovoljene francoski sledeče železniške koncesije v Turčiji: Samsun-Sivas, s postajanskimi črtami in Tokat, Suuserai in Bolu; Sivas-Erzincan s postajansko črto Harput-Maden. Te linije bodo zgrajene na račun turške vlade in vzdrževane na račun francoskih skupin. Železniško omrežje se pozneje priključi anatolski železnici čez Suuserai Glaskel in bagdatski železnici čez Mardin-Helif. Dalje so dobili Francozi v Siriji koncesijo za linijo Rajak-Ramlen, ki spaja železniško omrežje Sirije z železnico Jafa-Jeruzalem. Vrh tega dolo Francozi koncesijo za gradnjo pristanišča v Ineboli in Herakleji ob Črnem morju. Zato pa privoli francoska vlada v 4% zvišanje carine, uvedbe patentnega davka za Francoze in v najetje 700 milijonskega posojla na pariški borzi. Rusija se je baje že odpovedala pogodbi z 1. 1899, ki določa, da imajo ruski kapitalisti prednost za zgradbo železnice ob črnemorskem turškem obrežju.

Odstop Conrada pl. Hötendorfa.

DUNAJ 23. (Izv.) Od izvrstno informirane vojaške strani smo izvedeli: Vsi vsem demetijem je nepobito dejstvo, da se iz vrši demisijska šefa generalnega štaba, Conrada pl. Hötendorfa, v najkrajšem času. Baron Conrad svoje demisijske prošnje sicer še ni izročil, vendar pa stori to takoli, kakor hitro se vrne s kratkega dopusta, na katerega se je podal včeraj. Povod njegovega nameravanega odstopa niso le spori s prestolonaslednikom ob zadnjih manevrih, ampak tudi nesoglasja med njim in prestolonaslednikom, ki datirajo še iz časa, ko se je vojna uprava pripravljala na reorganizacijo armade odzroma na zvišanje rekrutnega kontingenta. Že takrat ni dobil baron Conrad onega vpliva, ki ga je zahteval. Imenovanje prestolonaslednika za generalnega nadzornika avstrijske armade se je istotako zgodilo brez vednosti šefa generalnega štaba, kar je smatral ta za nezaupnico. Pri zadnjih manevrih na Češkem pa je prišlo med njim in

prestolonaslednikom do odkritih nasprotstev. Prestolonaslednik je opetovano preziral njegove odredbe in nastopal na lastno pest. Prestolonaslednik je forširal tudi vprašanje reorganizacije generalnega štaba, čemur pa se je Hötendorf odločno protivil. Bila je sklenjena proti njegovi volji.

Baron Conrad pl. Hötendorf se nahaja sedaj v Gradcu pri rodbini Reininghaus. Zatrjuje se, da bo po svoji demisijski poročili baronico Reininghaus. Njegov naslednik še ni določen; vršila se bodo v kratkem pri prestolonasledniku tozadevna posvetovanja in bodo razni vojaški dostojanstveniki poklicani na Dunaj. Hötendorf demisijsko nalogo pozneje meseca novembra.

Nove vojaške zahteve.

DUNAJ 23. (Izv.) Od avstrijske in ogrske oficijozne strani se poroča, da do sedenja konferenca vojnega ministra Krobatina z grofom Sürghom in grofom Tiszo še niso dovedle do kake definitivne principijalne odločitve. Konference so bile zgolj informativnega značaja. Krobatin je informiral šefa obeh vlad o novem vojaškem programu vojne uprave, a Tisza in Sürgh sta ga obvestila, da sta obe državi polovici pripravljene sprejeti le tak program, ki bi se gibal v najskromnejših zahtevkih in ki bi bil fiksiran kot minimum za celo vrsto let.

Vojna uprava zahteva zvišanje rekrutnega kontingenta za 40.000 mož ter obsežno reorganizacijo artiljerije, zlasti pa trdnjavske artiljerije. Vprašanje finančnega kritja naj se po nazorih vojaških krogov reši tako, da se vzamejo potrebne tozadevne svote brez kreditnih operacij iz blagajniških preostankov. — Glede vojaškega proračuna, ki bo predložen delegacijam, se zatrjuje, da bo obsegal za prvo polletje 1914 priložno 250 milijonov stroškov za armado, torej 25 milijonov več nego lani in 38—40 milijonov za mornarico; poleg tega pa pridejo še nove izredne zahteve za zgradbo ladij, ker je dosedanji tozadevni izredni kredit v znesku 312 milijonov že izčrpan.

Delegacijam bodo predloženi tudi mobilizacijski računi, ki znašajo okoli 600 milijonov kron. Debatna o teh potroških bo zelo zanimiva, kakor je pričakovati, ker je vlada potrošila ves denar brez parlamentarne dovoljenja.

Avdijske pri cesarju.

DUNAJ 23. (Kor.) Cesar je sprejel danes avstrijskega poslanika na Cetinju, barona Glessia, v daljši avdijski.

DUNAJ 23. (Izv.) Cesar je sprejel danes zunanega ministra grofa Berchtolda v posebi a. filijci.

Deželni zbori.

DUNAJ 23. (Kor.) Nižavstrijški deželni zbor je imel danes svojo prvo sejo. Prihodnja seja se bo vršila 1. oktobra. Na dnevnem redu so bila sledeča vprašanja poslanca Porzeja na namestnika: 1) Kako veliki so predpisi, ki jih je dala vlada iz državnih sredstev Češki in Galiciji. 2) Kaj misli vlada storiti, da si zagotovi vrnitev tih predprijmov in da dovoli ostalim kronovinam enake materialne koristi. 3) Ali je res, da je bila prezidava dunajskega zapadnega kolodvora radi pomanjkanja denarja opuščena.

BREGENZ 23. (Kor.) Deželni glavar Rhomberg je otvoril danes predarlski deželni zbor.

INOMOST 23. (Kor.) Današnja seja ti-

rolskega deželnega zbora je trajala samo dve uri. Po seji se je vršilo v navzočnosti namestnika grofa Toggenburga posvetovanje klubovih načelnikov v svrhu sporazuma glede volilne reforme.

Hermenegild Wagner pred sodiščem.

DUNAJ 23. (Izv.) Pred tukajšnjim sodiščem v 18. okraju se je vršila včeraj razprava proti znanemu vojnemu korespondentu „Reichspost“, Hermenegildu Wagnerju, katerega je še pred kratkim odlikoval bolgarski kralj za njegove „zasluge“ z visokim bolgarskim redom. Wagner je obtožen goljufije in t. zv. „Zechprellerei“, ker je izvalil od več natakarev skupno 40 K. Wagner je priznal dejanje, a se izgovarjal, da ni storil tega v goljufivem namenu, vsled česar da ga zamore tožiti le civilni potom. Ker pa državno pravdnštvo le ni hotelo odnehati, je sodnik konečno prelozil razpravo, da se zaslišijo nove priče. „Balkanski junak“ Wagner je, kakor smo že poročali, pred par dnevi tudi spremenil svoje krščansko prepričanje in se prelevil v židovskega bla. ca. Prestopil je namreč v uredništvo židovskega „Neues Wiener Tagblatt“, kjer ga imajo sedaj kot „Paradegeja“.

Češko-nemška pravna pogajanja.

PRAGA 23. (Izv.) V nasprotju s poročili, da se prično nova češko-nemška pravna pogajanja že v najkrajšem času, se v pcdueh krogih zatrjuje, da ta mesec tozadevno še ni pričakovati nikakih odločilnih korakov.

Garros poletel čez Sredozemsko morje.

PARIZ 23. (Izv.) Znan francoski aviatik Garros, ki se je danes zjutraj dvignil ob sredozemski francoski obali s svojim aeroplanom, je v 7 urah preletel Sredozemsko morje in ob 1-45 popoldne pristal v Bizerti v Tunisu.

Kralj Konstantin v Parizu.

PARIZ 23. (Kor.) Kralj Konstantin je posetil danes zunanega ministra Pichona in imel z njim dolgo konferenco.

Poincare odlikoval Venizelosu.

PARIZ 23. (Kor.) Predsednik Poincare je podelil grškemu ministrskemu predsedniku Venizelosu veliki križec častne legije.

Železniška nesreča v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 23. (Kor.) Danes dopoldne je v bližini Budimpešte na železniškem prelazu trčil neki avtomobil v neki omnibus. Dve osebi, neki izvošček in neki potnik, sta bili na mestu mrtvi, 5 oseb je bilo smrtno nevarno ranjenih, 10 pa težko oziroma lahko ranjenih.

BUDIMPEŠTA 23. (Kor.) O trčenju lokomotive z omnibusom se še poroča: Glasom polizvedbe je bila železniška zatvornica sicer odprta, a stražnik in oba železniška čuvaja sta hotela ustaviti omnibus, še predno bi dospel do tračnic. Toda voznik je ukljub opominu zavozil na tir, kjer je lokomotiva omnibus popolnoma uničila.

BUDIMPEŠTA 23. (Kor.) „Az Est“ poroča o nesreči: Stanje težko ranjenih je smrtno nevarno, ker so se vsem pretresli možgani in so zadobili tudi razne druge poškodbe. Oba železniška čuvaja, ki nista zaprla čuvajnice in s tem zakrivila katastrofo, sta bila takoj aretirana.

Kolera na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 23. (Kor.) Ministrstvo za notranje zadeve poroča, da se je pojavilo v provinci 18 novih slučajev kolere.

Ta sprejeto, ta govor ni nikakor odgovarjal pričakovanjem Maurica; mislil je, da bo njegov dohod deloval na mlado vdevo kakor pogled na Meduzino glavo, mesto tega pa je bila jako razveseljena, da ga zopet vidi; in zato je bil skoro kakor okamenel in njegova mati ni bila nič manj presenečena.

In bilo je, dakor da markiza uživa na zmed svojih gostov, in na zbežanosti svoje tete. Nje veselost se je podvojila in govorila je nepriliceno ter je morala sama skrbeti za razgovor, ker so bili drugi malo-besedni.

Ko sta se gosta končno dvignila, da bi se poslovila, je rekla smehljaje: „Nu, gospod poveljnik, kaj pa je z najino ležo na izprehod, ki ste mi jo dolžni že leto dni.“

„Milostna gospa,“ je rekel Maurice, „skrajno presenečen, kakar želite?“

„Da,“ je odgovorila še glasnejšim smehom, „tako govorite vedno. Kakar želite, a, ko želim — — — bežite!“

„Polizkusite še enkrat,“ je rekel.

„Torej, dobro — priznajte, da sem vedno-kodna — torej še enkrat... jutri ob desetih.“

(Dalje.)

PODLISTEK.

Prisega.

Spisal OCTAVE FEUILLET.

Poskočila je in hitela k vratom, ko se je ravno pojavil na pragu, sicer nekoliko bled, ali smehljaje se; hotel jo je objeti, toda ona je trdno prišla njegovo roko in zaklicala: „Ti si, Maurice, kaj hočeš tu?“

„Hočem nekoliko odpočiti, ljuba mamica, čutim, da sem preveč delal, da sem truden; zdravnik sam me je poslal na deželo, priporočal mi je nujno izpremembo zraka; in ker sem lansko leto iz lastne volje skrajšal dopust, mi je bilo lahko dobiti ga letos. In tu sem.“

„Maurice,“ je rekla, „zroč mu v oči, zopet polizkušaj, da bi me varal.“

Smejala se je, objel in poljubil mater vlic njenemu odporu, jo sprevel k sedežu, sel poleg nje in rekel: „Ljuba mama, vem, kaj misliš; misliš, da sem prišel, da na tragičen način motim možitev Marianne — kako se že imenuje? — prav kakor v Luciji Lammermoorski; vendar ne boš mi-

silla resno, da bi bil tako zloben in smešen. Sicer nočem tajiti,“ je nadaljeval po malem presledku, „da, lagal bi, ako ne bi hotel priznati, da je vest o tej — nekoliko nagli možitvi pripomogla k temu, da sem se hitreje odločil za prošnjo za dopust. Kajti, mati, so stvari, ki jih ne moremo sprejemati kar tako. Če se hoče gospa de Lapave zopet možiti, jej je to svobodno; toda Robert jej je povedal na svoja usta, da bo, če se to kdaj zgodi, videla njegovega duha; nu, ta duh bom — jaz! To je zadnja dolžnost, ki mi jo je izpolniti napram prijatelju; in izpolnim jo. Naložim jej torej svojo navzočnost, drugega nič. Ne boj se nikacega eklatna, ljuba mati, nobenega škandala, kajti jaz sem, kakor veš, ponesen; moreš biti torej mirna.“

Videl je, kako si mati briše solzo.

„Ljuba mamica,“ je rekel, „kaj naj storim, da te pomirim? Ali naj ti objubim, da nikdar ne pojdem k markizi brez tebe? Ali boš mirnejša?“

„Nekoliko“ — je rekla stara dama, lhteč na tih.

„Pa dobro, objubljam ti.“

In čudno, mati sama je bila, ki je nekoliko dni potem slišla svojega sina, naj gre v obiske v grad. Ker že ni mogla

Kolera na Ruskem.

KIŠINEV 23. (Kor.) V okrožju Kišinev so zbolele tri osebe za kolero; ena je že umrla.

Državljanska vojna v Mehiki.

NEWYORK 23. (Kor.) Kakor se poroča iz Mehike, so pognali uporniki južno od postaje Saltillo neki vlak v zrak. Pri tej priliki je bilo umorjenih 40 vojakov in 10 civilistov, pristašev vladne stranke.

Najnovejši zločin angleških sufragetk.

LONDON 23. (Kor.) Reuterjev urad poroča: Kakor poroča neka brzojavka, so večera ponoči zažgale sufragetke v Seafirthon pri Liverpoolu novozgrajeno umobolnico. Ogenj so pogasili šele po par minutah. Škoda se cenil na 80.000 funtov šterlingov. Na licu mesta je bilo več sufragetskikh zglasilnic.

Pohotni umor v Berlinu.

BERLIN 23. (Izv.) Sluga Jožef Ritter, doma iz Zagorja ob Savi, ki je na bliskovito soboto umoril v neki vili 12letnega dečka Kläneja in potem njegovo truplo razrezal na drobne kosce, je bil danes obsojen pred sodiščem na pet let težke ječe. Zdravniki so izjavili, da je duševno bolan.

Deželna uprava na Goriškem.

Po Gorici se govori, da je deželni svetnik dr. Pettarin odločil svoje uradniško mesto. Govori pa se tudi, da bo temu izgledu sledil tudi računski ravnatelj. Ne moremo soditi, koliko je resnice na tem, posebno glede poslednjega imenovanja. Kolikor mi poznamo razmere v deželnih uradih, moremo reči, da se ne bo lokal po njem noben slovenski deželni uradnik. Saj je znano, da je dr. Pettarin sistematično italijaniziral deželno upravo in izključal iz nje slovenski živeli, posebno od vseh važnejših mest. Pred nekaj meseci je n. pr. sprejel v službo diurnista nekega Italijana, ko je prejšnji dan odklonil Slovenca, ki je dovršil en tedej višje trgovske šole Revoltella, in ki je torej popolnoma več italijanskemu jeziku, medtem, ko je sprejel Italijan le za silo dovršil srednjo šolo in ne zna niti besedice slovenski!

Dr. Pettarin pa ima svojega udanega oprodo. Ta človek je prišel v deželno službo kakor pisarniški uradnik. Povodom lanske spremembe statuta za deželne uradnike pa je predložil spričevala juridičnih izpittov in je postal vice-tajnik vključ temu, da so bili do tedaj že trije juristi Italijani v deželni službi, a Slovenca nobenega! Slovenska odbornika sta se sicer upirala, a Pettarin je hotel iato in njegova je obveljala. Nu, dobro je, da je bil imenovan pod pogojem, da temu pritrdi deželni zbor. In na srečo so volitve prinesle veliko presenečenje in bistveno razliko razmerja med strankami v deželnem zboru.

Na naših poslancih, ki bodo imeli važno besedo, je, da poiskre za remedirom in da ne pritrdijo onemu imenovanju. Naglašamo pa, da je daleč od nas misel, da bi hoteli škodovati Italijanom. Naj le imajo, kolikor jim gre, tudi na število deželnih uradnikov. Vsi zahtevi ni torej nobenega nasprotstva Italijanov in nikakor nas ne vodi kak nacionalistični šovinizem, ali sebičnost. Ali, tudi najodločnejši Italijan, ako ima le zrnce pravnega čuta v sebi, mora priznati, da je pravo na naši strani, ko se upiramo temu, da bi v deželi, ki je po večini slovenska, imeli kar štiri italijanske juridične uradnike, Slovenci pa — nobenega!

Najmanj, kar moremo zahtevati, je, da je slovenski del dežele enakopraven z italijanskim tudi v pogledu narodnosti uradnikov vseh kategorij na deželni upravi. Nočemo biti nad Italijani, ne zahtevamo, da bi bili ti zastopani; istotako pa nočemo, da bi ti uživali prednosti, da bi bili favorizirani in privilegirani preko meje principa enakopravnosti, da bi bili — nad Slovenci! Vsakemu, kar mu gre! Vsi enaki na delu in na jelu! Če moramo vsi nositi deželna bremena, naj se tudi reže enakomerno na obe strani kruha, ki ga more dajati deželna uprava!

Pri tem pa bi bilo povsem krivo mnenje, da gre le za omejeno število oseb, ki aspirirajo na deželno službo. V deželnih uradih se ne reže kruh le deželnim uradnikom, ampak tudi — in to je za nas glavno — vsej deželi, vsemu prebivalstvu. Za interese slovenskega dela dežele, občine in posamičnikov — za tiste interese namreč, ki so v odvisnosti od deželne uprave — ni irrelevantno, ali so vsa važnejša mesta pri deželni upravi v italijanskih rokah, ali pa imamo tudi sorazmerno svojih ljudi! Ne gre torej le za interes omejenega števila oseb, marveč za interes vsega slovenskega dela dežele.

Pa je tu še drug, za goriške Slovence najvišji etični interes tu vmes. Gre tu za princip jezikovne in narodne enakopravnosti pri deželni upravi. Ta princip, tako naraven in sam ob sebi umiliv, je era prejšnjega deželnega glavarja, viteza Pajerja, ki mu je bil ravno dr. Pettarin desna roka in — po volji dr. Pajerja — predstavljal mu naslednik, skoro popolnoma razveljavila, tako, da je naš jezik malodane eliminiran iz deželnih uradov in ustanov, da je njegova veljavnost padla

skoro do nič! Zistem Pajerjev je zasle doval torej dvojen namen: dajal je le Italijanom kruha, a ti naj bi varovali italijanski značaj uprave povečini slovenske dežele!

To ni bila le anomalija, marveč najhujša, do neba smrdelca krivica. In to krivico bi hotel Pettarin nadaljevati in jo petrificirati za vse čase. Mi pa se moramo upreti z zobmi in nohti. In ta naš odpor naj izvršujejo naši poslanci v novem deželnem zboru. Neizprosno morajo zahtevati uveljavljanje popolne narodne in jezikovne enakopravnosti pri deželni upravi dežele Goriške! Tu ne sme biti nikakega popuščanja, nikakega transigriranja! Mi moramo zahtevati svoj delež v varstvo gmotnih in etičnih interesov slovenskega prebivalstva na Goriškem! Mi nočemo biti parije, do kakršnih nas je poniževal Pajerjev režim, ampak enakopravni in polnoveljavi deželani v vsakem pogledu.

Se na nekaj moramo opozoriti naše deželne poslance. Ne trdimo pa nič iz svojega, ampak podajamo le, kar smo čuli. Neki pokojni kolega gornjega imenovanca je trdil, da je ta poslednji obiskoval le neki kurz — za katerega pa je pokojnik rabil zelo drastičen znan, izraz. Zato pa da je imenovanec nesposoben za reševanje spisov, ki zahtevajo pravnih študij. Take spise da oddaja drugim gospodom v rešitev, ki pa tudi sami imajo le srednjo šolo, ali pa tudi ne! Pač pa je znal dotičnik pred volitvami izbornu agitirati po Furlaniji za italijansko liberalno stranko. To je bilo za dotičnika menda edino priporočilo, ki je sicer zelo dvomljive vrednosti, ali — odločilno za italijanske liberalce in za g. Pettarina!

Poslanci! Na delo in v boj za vsestranske pravice slovenskega naroda na Goriškem! C—č.

Domače vesti.

Skrajna nesramnost. Vtisk, ki ga je napravil na splošno javnost veliki slovenski železničarski shod v Gorici proti Wieserjevemu paševanju na goriškem državnem kolodvoru, kar ne da miru socialnim demokratom. Stvar, za katero se je zavzelo slovensko narodno železničarstvo, je taka, da bi se moral s to akcijo strinjati vsak železničar, ki ima le še količak poštenosti v sebi; toda kaj je socialnim demokratom za pravico in resnico. Da bi kolikor le mogoče zmanjšali vtisk slovenskega shoda in uspeh započete akcije, so sedaj začeli med železničarstvom razdaljati neko brošurico, v kateri se na najnesramnejši način zaletavajo v naše narodne organizacije in naše poslance in z najpodeležjo lažjo, zaviljanjem in obrekovanjem skušajo omamiti železničarstvo, da bi splavalo v njihov tabor.

In kako junaki so ti socialni demokrati! Brošurica nima nikjer nikakega podpis, nikjer imena izdajatelja! Da, to socialistično junaštvo je bilo celo tako veliko, da so izdali to brošurico, ne da bi bila na njej navedena tiskarna, v kateri so jo dali natisniti! Slava anonimnim socialnodemokratskim lažnivcem in obrekovalcem!

Bilo bi nečastno za nas, ko bi se mazali s takimi brezimnimi hujskati. Zato pa pozivljamo voditelje socialnodemokratskih železničarjev, zlasti pa njihovega vrhovnega poveljnika Kopača, pozivljamo socialnodemokratsko železničarsko organizacijo, naj stopi na dan, če ima kaj poguma in naj izjavi, kdo je odgovoren za oni omazan pamičet, in naj pove, če ima poguma za to, da vzdrži trditve v oni brošuri. Na dan z imenom izdajatelja te brošure, če si upate, potem dobite odgovor, ki vam zazveni po ušesih! Če se pa mislite kakor tatovi skrivati pred svetlobo javnosti, potem, vi podli lažniki in obrekovalci, niste vredni, da bi vam človek pilnil v lice! Na dan torej z izdajateljem one brošure, če imate pogum, pogledati ravnice v obraz!

Italijansko časopisje je zopet dobilo novega gradiva v zadevi tržaških namestniških odlokov in sicer ga jim je podal v „Neue freie Presse“ upokojeni podadmiral Čičari, ki je povedal precej bridkih na račun renjlikov v Avstriji in jih označil, če tudi ne naravnost, pa vendar tako med vrstami, kot propagatorje iredentstva, proti kateremu ima vendar Avstrija pravico nastopati, dasiravno ga je skoraj molče trpela že desetletja in desetletja.

Italijansko časopisje piše sedaj na dolgo in široko o Chiariflevih izjavah, ki so zadelo precej v živo in opanaša avstrijski vladi pristranost v postopanju napram drugim narodnostim in Italijanom, češ da se pri drugih narodnostih smatra kot popolnoma umiliv izraz narodne skupnosti tisto, kar se pri Italijanih smatra za veleizdajstvo in iredentstvo. Obenem pa pravijo, da je pač Italija tista, ki je z največjo potrežljivostjo vedno prenašala protitalijansko gonjo v Avstriji, pri kateri so celo sodelovali člani vlade, da se Italija ponosa vse drugače prijateljsko napram Avstriji, nego Avstrija proti Italiji.

No, o pristranosti avstrijske vlade v postopanju napram drugim narodnostim in

Italijanom bi mogli mi povedati res lepe stvari. Kaj vse so počeli Italijani v Trstu in drugod po Primorju. Popolnoma javno so kričali v svet svoje iredentstvo, a kaj se jim je zgodilo? Nič. Tuptam so oblasti spravile kakega najhujšega kričarja pred sodišče; a porotniki so redno oproščali take nedolžne zločince. Kakega splošnega pritiska, kakega preganjanja v širšem pogledu ni bilo nikdar. Spominjamo pa se prav dobro, kako so slovenske okoličane gonili, navezane na verigah kakor jagode na molku, pred tržaške sodnike, ker so ti ljudje v svojem patriotičnem ogorčenju nad umorom svoje cesarice zašli nekoliko predaleč in razbili nekaj oken na italijanskem šolskem zavodu.

Spominjamo se, kako so na podlagi falzificiranih dokumentov uprizorili oni velikanški „veleizdajniški“ proces na Hrvaškem in preganjal skoraj vsakogar, kdor se je predrznil priznati za Srba ali celo izjaviti, da pripada istemu narodu, ki biva onstran Save in Donave. Spominjamo se zadnjih dogodkov v Dalmaciji za časa balkanske vojne in molčimo, ker moramo molčati.

Ali morejo Italijani dokazati, da so kedaj v Avstriji ravnali tako žnjim, kakor se je godilo nam Jugoslovonom, ki nas baje — po italijanskih zagotovilih — avstrijska vlada tako neznansko protežira?

Poglejmo pa tudi, kako ravno Italija na svojem lastnem ozemlju? V Režiji biva okrog 40.000 Slovencev, ki se čutijo kot najboljši italijanski podaniki in še nikdar niso pokazali najmanjše želje, da bi prišli pod Avstrijo. Vključ temu pa jim italijanska vlada ne dopušča niti najmanjšega izraza narodne skupnosti s Slovenci na Avstrijskem. Visok, nepristopen zid deli Režijane od Slovencev na Goriškem. Velepravična italijanska vlada jim ne dopušča niti najmanjšega narodnega kulturnega razvoja, jim ne dopušča niti drobca skupnosti s svojimi rodnimi brati tostran meje, in Režijan, ki je ud Družbe sv. Mohorja v Celovcu, je že na sumu, da želi pod Avstrijo, je že osumljen kot veleizdajalec. In ta Italija se drzne po tem zahtevati, da naj Avstrija pripušča italijanske državljane v najvažnejše javne občinske službe v svojem najvažnejšem obmorskem mestu.

Je pač res velikanška razlika med Avstrijo in Italijo, toda če ima kdo pravico se pritoževati vsled te razlike, smo to le mi, avstrijski državljani, zlasti mi Jugoslovani in najmanj pa renjlikoli.

Oglasila se je bela vrana. Budimpeštanski list „Budapester Tagblatt“ je razpravljal te dni v seriji člankov o raznih notranjih vprašanjih Ogrske. Razpravljal je tudi o vprašanju nemadjarških narodnosti na Ogrskem. Tozadevna izjava naša so temeljila na narodnostnem zakonu iz leta 1868, ki je še danes v polni veljavi in ki zagotavlja — četudi z nekimi pridržki — enako pravnost nemadjarških narodnosti in uravnava rabo njih jezikov, je torej deli pogodbe iz leta 1867, ki določa sedanji položaj Ogrske. Če se ta del pogodbe — pravi budimpeštanski list — krši, je porušena vsa nje konstrukcija. Zaključuje pa tako-le: „Ali more dežela uspevati, ki polovico svojega prebivalstva stavlja gospodarski in kulturno izven kurza ter uničuje vsako možnost razvoja, ki se mora povzdigniti edino le iz svoje narodne individualnosti. Glasom uradne statistike je v deželah krone sv. Štefana 10 milijonov Madjarov, ki jim stoji nasproti 10 milijonov nemadjarških narodnosti. Blaznost, ki je v tem, da se najbolje moči drobe v brezupnem boju za Potemkinovo supremacijo, imenujejo uradno narodnostno politiko! Kako dolgo še? Kako dolgo še bodo dopuščali boj vseh proti vsem, boj za supremacijo velikih županov, katerega vojne stroške morata plačevati Ogrska in monarhija s svojimi najvišjimi koristmi!“

Torej blaznost, ki ne more trajati več dolgo, ako naj ne trpe največje škode kristi Ogrske in monarhije! Tako uči — bela vrana. Mi bi radi peli hvalo pogumu, ki si upa govoriti to jasno resnico, ako bi nas ne učile izkušnje, da so takšne bele vrane na Ogrskem navadno — enodnevnne muhe, ki se hitro zopet izgubljajo v metežu madjarškega ... azilajzma.

Posnelli pa smo ta izvajanja, ker vsebujejo dragoceno lekcijo tudi na adresu naših državnikov. Tudi Avstrija ni narodna država, ampak država raznonarodnosti, njena konstrukcija je sestavljena iz različnih narodnostnih skupin. In gori navedeni list pravi: če uničuješ dele, uničuješ skupnost, a deli se morajo razvijati na korist skupnosti edino le iz svoje narodne individualnosti!

Po neljubi pomoti ste se nam v večerjši številki strolili dve domači vesti v eno, tako, da je izostal konec prve in začetek druge. Zato približujemo obe vesti danes v celoti:

Na zadnji se tudi ščavi dobri! Neka Slovenka nam piše: „Danes, dne 22. t. m., zjutraj, sem slučajno šla mimo posredovalnice dela na trgu Goldeni. In tako sem slučajno čula, kako neka italijanska gospa išče služkinje. Zahtevala je Furlanke. Na odgovor, da je ni nobene primerne na razpolago, je menila gospa resignirano: „Pa pošlijte mi kako — ščavo!“

Je pač tako gospoda italijanska: veliko je vaše sovraštvo do Slovencev, ali tako veliko ni, da bi moglo spremeniti dejanske razmere, to, kar je ustvarila narava in kar se tudi razvija po zakonih narave. Na veliko mesto, posebno pa trgovsko ne živeti in se razvijati brez dotoka. A čim mesto izključno slovensko zaledje in tvori slovenski element tudi velik del mesta prebivalstva samega, potem tisto mesto enostavno ne more pogrešati tega elementa v svojem gospodarskem življenju! To kaže tudi gornji navidezno malenkostni, a vendar značilni slučaj. Italijani naj le besne, toda dejanske razmere so vendar tista sila, ki jim velewa: Stoj!!

Zveza z Nemci — italijanska slepota. Parizski nemški nacjonalcevi je sedaj zveza z Italijani proti Slovanom! Nu, to sedanje tesno razmerje med Nemci in Italijani v Primorju ni nič novega, marveč ima že precej staro zgodovino. In interesanten historijat je to. Od nekdaj že so se Nemci ravnali po jako zdravem, četudi ne posebno honetnem pravilu: Kjer ni Nemcev, ali so sami številno prebivalci, naj Italijani nosijo troške boja proti Slovanom! Tam pa, kjer imajo Italijani in Nemci račune med seboj, je stvar precej drugačna, tam se nehuje nemška ljubezen do Italijanov, tam izvajajo Nemci svojo agresivno nemško politiko tudi — proti Italijanom! Ecco — tu je razlika med nemško politiko v našem Primorju in ono v Tirolu! A v dejstvu da so Italijani v svojem boju proti nam slepi za to kričečo razliko, se kaže ravno vsa politična slepota Italijanov, ker ne znajo centi niti pomena dejstva, da jim sedaj Nemci tako sladko svetujejo, naj ne forsirajo svojega vseučiliškega vprašanja! Namen, lakavost in zahrbtnost Nemcev je na dlani, ali Italijani ga le ne umejo in drve dalje v svojem boju proti Slovanom v — svojo pogubo. Mari menijo Italijani res, da dobrohotnost do njih narekuje Nemcem te nasvete? Ni to dobrohotnost, ampak radi velikih svojih ciljev mamijo Nemci Italijane v svoje mreže. In ti poslednji še ne vidijo tega!

Sedaj pa pogledajmo, kako isti Nemci, ki se v Primorju ližejo Italijanom, postopajo z istimi Italijani v Tirolu. Šterilke govore. Na ljudskem štetju leta 1890. je bilo na tisoč prebivalcev 4502 Italijani, 1900. 442, 1910 3732. V treh desetletjih se je torej število Italijanov skrcnilo skoro za četrtino!

In če uvažujemo še, da se tudi v našem Primorju vzlic vsemu italijansko-nemškemu prijateljstvu nemški element stalno jači številno in materialno, da se je tu v gori označeni perijodi nemški element pomnožil za blizu 60 odstotkov, dočim se je italijanski element celo za par odstotkov skrcnil; da zlasti velika trgovina in industrija prehajata nevdržno iz italijanskih v nemške roke, da imajo denarne ustanove v Trstu le še vnanost, napise, italijansko, dočim v notranjem gospodari nemška roka, če gledamo vse to, kar more videti tudi na pol slepi: potem moramo reči, da je italijanska slepota popolna, ker ne vidi, kako se isti proces, ki je v Tirolu že bolj napredoval, vrši tudi v Primorju z neizmerno doslednostjo. Slepci so to, ki si sami kopljejo grobi!

Informiranost najbolje informirane lista. Kako imenitno so informirani veliki dunajski listi o političnem položaju v naših jugoslovanskih deželah, kaže najbolje sledeči slučaj. — Dunajski „Neue Freie Presse“, ki sama sebe smatra za najbolje informirani list na vsem božjem svetu, piše o goriškem deželnem zboru doslovno tako-le:

„Popolnitev mesta goriškega deželnega glavarja povzroča velike težave. Novozvoljeni deželni zbor se mora najprej konstituirati; v očigled na strankarsko razcepjenost je jasno, da je ogrožena njegova delatnost. Mesto deželnega glavarja zahteva italijanska ljudska stranka, ki je najmočnejše zastopana v deželnem zboru. Proti krščansko-socialnemu Italijanu kot deželnemu glavarju pa se izjavljajo z vso ostrostjo liberalni Italijani in žnjimi zvezanaka-toliška skupina slovenskega poslanca Gregorčiča ter napovedujejo italijansko-krščansko-socialnemu deželnemu glavarju hudo opozicijo. V očigled temu osebnemu vprašanju je na uspešno delovanje v deželnem zboru težko misliti.“

Tako torej najinformiranejša „Neue Fr. Presse“.

Nasproti temu očitno tendencioznemu poročilu konstatiramo sledeče:

Italijanska krščansko-socialna stranka, ki šteje 9 poslancev, ni najmočnejša stranka v goriškem deželnem zboru, pač pa je to samostojna slovenska narodna stranka, ki šteje deset poslancev, oziroma ena št, če jej prištetemo tudi dr. Gregorčiča, ki je bil izvoljen na program samostojnih poslancev.

Konstatiramo nadalje, da v goriškem deželnem zboru ni nobene skupine slovenskih poslancev, ki bi bila zvezana z liberalnimi Italijani, in da sploh v goriškem deželnem zboru ni več nikake

„katoliške skupine slovenskega poslanca Gregorčiča“, kajti bivša pristaja enotne Slovenske ljudske stranke, Fon in Grgič, sta kot kandidata stare in nove ter se je razdelila pred letošnjimi slovenskimi ljudskimi strankami, je pa je bil izvoljen na prostoru, h kateri pripada tudi kof dr. Sedej. Naj se priključita poslanca Fon in Grgič svojemu bivšemu voditelju dr. Gregorčiču in s tem samostojnim narodnim poslancem, ali naj tvorita s poslancem Rojcem in nadškofom svojo posebno skupino: vendar ni v nobenem slučaju nikake zveze med slovenskimi poslanci in liberalnimi Italijani, katerim ste obe slovenski stranki v najhujšem boju, kar se je pokazalo tudi pri volitvah v italijanski mestni skupini, že pri prvih volitvah volila v italijansko ljudsko stranko, samostojna slovenska narodna stranka pa pri ožjih volitvah oddala svoje glasove tudi tej stranki proti laškemu liberalcem.

Taka je resnica. Kako pa se ta resnica razlikuje od neresnice, ki jo prodaja „Neue Freie Presse“ za resnico, pa naj primerjajo čitatelji sami. Očitni namen tega neresničnega poročanja je pač ta, da bi se javnost napačno informirala o položaju na Goriškem in da bi v tej skaljeni vodi lovila svoje ribe — laškoliberalna kamora, ki je v zadnjih časih dobila svoje najzvestejše zaveznike pri dunajski „Neue Freie Presse“. Ob odločni volji slovenskih poslancev, da se morajo razmere v goriškem deželni zboru temeljito izpremeniti in da se napravi enkrat za vselej konec koruptivnemu gospodarstvu laškoliberalne kamore v goriški deželi, so pač tudi take spletki zastoj. Kamora si tudi na ta način ne reši svoje nekdanje nadvlade v deželi.

Da je bila stvar namenoma poslana v svet, je očitno že iz tega, da je obenem z „Neue Freie Presse“ priložila doslovno isto vest tudi graška „Tagespost“ in še razni drugi listi; a da je stvar izšla iz krogov goriške laškoliberalne kamore, je pa tudi jasno iz zgoraj povedanega.

Nastop vrhelskega „Sokola“ bo v nedeljo, dne 28. t. m., kajti preteklo nedeljo se ni mogel vršiti radi preplavljenega vrta in mrzlega vremena. V nedeljo pa se nastop vsekakor vrši. V slučaju slabega vremena pa se za to priredi dvorano. Pridite torej ljubitelji Sokola, da vidite našo nadobudno mladino, posebno pa naš številni naraščaj. Radovati se mora duša in širiti srce, ko se dvigne teh sto ročic kakor k prisegi, da se hočejo boriti in braniti narod svoj z vsemi močmi! Nič manj ni zanimiv nastop telovadcev, a velesimpatičen je pogled na ljubke telovadkinje, ki bodo proslavljale ljubljanske vaje in vaje z obroči. Pridite in bodrite s svojo navzočnostjo našo vrlo mladino, ki pokaže v nedeljo sad svojega truda!

Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Trstu. Poleg glasbene šole goji tržaška podružnica „Glasbene Matice“ tudi koncertno petje. To je storila podružnica že od vsega početka s tem, da je vzdrževala koncertni zbor in priredila z njim dosedaj šest večjih koncertov in raznih manjših nastopov, vsledkar s častnim uspehom.

Ker hoče podružnica iti v svojem delovanju vedno in vselej korakoma naprej do stavljenih ciljev, bo tudi letos vzdrževala poleg glasbene šole moški in ženski zbor. Poleg novejših in najmodernejših zborov se bo pelo tudi nekaj zborov iz starejših glasbene literature. Posebno pažnjo pa bo društveni pevski zbor posvečeval goljivi prekrasni narodni pesmi.

Stavljeno nalogo pa more doseči podružnica s svojim zborom le, ako se sodelovanju v pevskem zboru odzovejo mnogoštevilni pevci in pevke, ki imajo dar in dobro voljo.

Zato vabi tržaška podružnica „Glasbene Matice“ vse dotedanje pevce in pevke, raznotako pa tudi nove, da se v obilnem številu udeležijo pevskih vaj in jih redno in točno posejajo.

Pevske vaje bodo za ženski zbor ponedeljek in sredo, za moški zbor pa torek in petek, vselej od 8 do 9 zvečer v dvorani „Trgovskega izobraževalnega društva“ (ul. s. Francesco št. 21). Prva vaja v ponedeljek, 29. t. m., odnosno torek, 30. t. m. Novi pevci in pevke naj se zglase kar pri vajah.

Tržaška mala kronika.

Trst, 23. septembra.

Okradena „Ginnastica“. Tržaška „Ginnastica“ ima pač res smolo. Vlada jo je že parkrat razpustila zaradi irredentistične goje, ki se je uganjala v njej, smolo ima s svojimi prireditelji, a sedaj so jo nazadnje še okradli tatovi. Imela je namreč „Ginnastica“ v neki posebni omari shranjene vse one lepe svetinje, ki jih je dobila ona in njene prednice pri raznih tekmah tekem 50 let. Bilo jih je 76, zlatih in srebrnih in raznih drugih. Kakih dvajset svetinj pa je bilo, ki so jih dala napraviti razna društva. Tatovi so uporabili priliko, ko je bil sluga odsoten, in so vdrli v društvene prostore najbrž čez in skozi okno. „Ginnastica“ sedaj

razpisuje nagrado 400 K tistemu, ki bi našel natančen sled za ukradenimi svetinjami.

Dogodek je vzbudil v italijanskoliberalni stranki veličansko konsternacijo.

Poizkušen samomor. Pred par dnevi je prispela v Trst večja družba Dalmatincev, ki so se hoteli izseliti v Ameriko, med njimi je bil tudi neki Barešič s svojo 52letno ženo Lukrecijo. Prenočevali so na trgu del Sale št. 52. Naenkrat pa je ponoči Barešičevka vstala in skočila skozi okno prvega nadstropja na ulico. Poškodovana se posreči ni prehudo, na njen krik so prihiteli ljudje tja-kaj in poklicali potem zdravnik rešilne postaje, ki je dal nesrečnico, ki se jej je očitno omračil um, prepeljati v bolnišnico.

— Danes popoldne nekako ob dveh si je neka 67letna Emilija Lucicheva, stanujoča v ul. S. Zaccaria št. 6, prerezala vrat z britvijo. Težko ranjeni nesrečnici je podal prvo pomoč poklicani zdravnik rešilne postaje, potem pa so jo prepeljali v mestno bolnišnico. Vzrok, da si je hotela vzeti življenje, so bile nesrečne rodbinske razmere.

Samomori in poskušeni samomori. Danes ob 1030 zvečer je 26letni delavec Rudolf Kovačič, izpil v svojem stanovanju v ulici Almerigo Vespucci steklenico žveplene kisline. Odpeljal so ga v bolnišnico. Vzrok nesrečnega koraka: žalostne rodbinske razmere.

— Gospa Ortenzija Girardelli, stanujoča v ulici S. Nicolò št. 21, je šla včeraj zvečer k neki svoji prijateljici v ulici Stadion in skočila potem z drugega nadstropja na tla. Prenesli so jo v bolnišnico, kjer pa je kmalu potem umrla za poškodbami. Vzrok samomora: akutna nevrastenija.

Junak s samokresom. Danes jutraj je šel 34letni težak Alojzij Bandelli, stanujoč na Vrdeli-Scoglietto 1112, po novi cesti, ki vodi po t. zv. „Pra del Gobbo“, in srečal tamkaj 29letnega dimnikarja Frančiška Smrekarja, stanujočega v Androna S. Cilino št. 2. Ko ga je zagledal, je segel po samokresu in izstrelil nanj tri strele, ki so pa k sreči zgrešili cilj. Smrekar je pravočasno pobegnil in ovadil stvar policiji, ki je Bandellija že aretirala. Vzrok: ljubosumnost.

Sleparaka šivilja. Proti šivilji Mariji Coppola, stanujoči v ul. Alessandro Manzoni št. 8, je več gospa napravilo ovadbo, da jih je osleparila za denar, ki so ga jej izročile, da jim naredi obleke. Denar je vzela, oblek pa ni naredila.

Tatvina na pošti. Aretiran je bil 50letni poštni uslužbenec Jakob Motz, ki je bil prideljen poštni ambulanci Trst Krmin in je že dalje časa odpiral poštne zavojke ter jemal iz njih razne stvari, ki jih je potem prodajal v Gorici.

Lepega tička se je posrečilo včeraj ujeti tržaški policiji. Bil je to namreč 30letni trgovski uslužbenec Alojzij Rebuta, rodom iz Tomaja. Aretirali so ga, ker je v gostilni „Alla mormorazione“ napravil K 160 zapitka, ne da bi bil imel kak vinar v žepu. Ko so Rebuta pripeljali na policijski komisariat v ul. Mude vecchia, pa se je naenkrat izkazalo, da je to tiček, ki ima še marsikatero lopovskišno na svojem rovašu. Sodišče ga namreč zasleduje zaradi zločina nečistosti proti naravi, potem zaradi sleparstva v škodo nekemu gostilničarju v Gorici in nadalje zaradi neke goljufije v Solkanu, kjer je osleparil nekoga za 55 K. Osleparil je menda tudi samostan na Sveti gori za 13 K. Da mu ne bo več treba hoditi pit brez denarja po gostilnah, mu sodišče po vsem tem gotovo preskrbi za dalje časa brezplačno stanovanje in hrano.

Brata Brajnica izpuščena. Kakor smo poročali sta bila brata Brajnica, Anton in Josip, iz Farnje pri Miljah obdolžena, da sta umorila svojega očeta in potem njegovo truplo zanesla na železniško progo, da ga je še povozil vlak. Oba brata so aretirali in jih odpeljali v preiskovalni zapor v Koper, kjer se je vodila preiskava proti njima. Preiskovalni sodnik je poročal o izidu preiskave državnemu pravdniku, ki pa je z ozirom na to, da preiskava ni podala dovolj podatkov za krivdo obdolženca, dala nalog, naj se oba brata izpustita iz preiskovalnega zapora. V zvezi temu pa morata biti vsak čas na razpolago sodišču. Kako je bilo torej s starino Brajnico, ali je ponesrečil, ali je bil umorjen, se potemtakem ni dalo še doznati.

Društvene vesti.

„Sokol“ pri Sv. Jakobu v Trstu naznanja, da se vrši članska telovadba v torkih in petkih zvečer od 8 do 10. Od 8 do pol 9 se tudi v društveni sobi lahko vpišejo novi člani.

Javno priznanje. Zavarovalni zadrugi „Croati“ rad priznavam, da je požarno škodo na mojih premoženjih hitro in vestno precenila, ter mi likvidirano odškodnino kulantno izplačala.

Josef Filipičič

Čarbola zgornja, 23. XI. 1913.

SLOVENCI! Vaš narodni urar in zlatar

ALOJZ POVH

se nahaja na trgu Barriera 3.

Razglas.

Ker je ponehala v sežanskem okraju kužna bolezen goveje živine, je s 26. t. m. semenj v Divači zopet odprt.

Občinsko glavarstvo v Divači
načelnik REBEC.

Dražba nepremičnin.

Dne 26. t. m. ob 10. uri dopoldne se bode vršila dražba na tukajšnjem c. kr. okrajnem sodišču za civilne stvari v sobi št. 41 dražba hiše in dvorišča pol. št. 68 k. o. Greta. Cenilna vrednost iznaša K 3398.—

Prva sloven. mirodilnica v Trstu

Alojz Saletelj

ulica Carradori št. 18, v bližini gostilne NDO. Zaloga barv, čopičev, mrežic za plin, predmetov iz gumija, sveč, mila, parfum., min. vod itd.

Pri c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani se razpisuje

mesto mehanika

Začetna tedenska plača znaša 33 kron. Prosilci, ki na to mesto reflektirajo, naj čimprej ulože svoje dokumentirane prošnje na ravnateljstvo c. kr. tobačne tovarne v Ljubljani. — Prošnji naj se priloži razun rojstnega in krstnega lista spričevalo o dovršeni strokovni šolski izobrazbi in spričevalo o priučitvi stroke „fine mehanike“ in potem spričevalo, ki svedoči, da je bil prosilec kot mehanik že kje uposlen

Zahteva se osebna predstava prosilca.

Ravnateljstvo c. kr. tobačne tovarne
v LJUBLJANI.

Novosti za pomlad in za poletje!

Moške obleke iz sukna, kamgarna, zadnje novosti od K 15—48
Osebe obleke iz sukna, kamgarna, zadnje novosti od K 10—32
Otroške obleke od 3 do 12 let od K 3—18
Velika zaloga suknjenih hlač od K 4—14
kotlonskih hlač od K 2—20—5
Največja zaloga blaga zadnjih novosti.
:: Sprejemajo se naročila po meri ::

Specialiteta: delavne obleke, sralce

spodnje sralce itd. itd.

Samo v dobro znani trgovini

„Alla città di Trieste“

ulica Giosuè Carducci (ex Torrente) št. 40

Broj 4924.

Oglas natječaja.

Razpisuje se natječaj za trojico občinskih redara uz godišnjo platu od Kr. 1080 i opravu sa obucom.

Natjecatelji treba da su austrijski državljani i da vlastoručno napišu molbu, kojoj da bude priloženo: 1) Krštenica ili ina isprava odakle se razabire godina rođenja. 2. Svjedodžba zavičajnosti. 3. Svjedodžba tjelesne sposobnosti za vršenje redarstvene službe. 4. Svjedodžba dobra ponašanja. 5. Vojničke isprave. 6. Eventualne isprave o dosadašnjoj službi. Sviše treba da navedu jesu li oženjeni i koliko imadu djece. — Molbe koje stignu na ovaj u ed poslije 20 listopada t. g. neće se uzeti u obzir. — Natjecatelji koji se nahode u makar kojoj službi poslat će svoje molbe putem starešina.

Od Općinskog Upraviteljstva

SINJ, 18 rujna 1913

Načelnik

Dr. Marović

Prisjednik

J. Midenjak

ANTON BARUCCA

MIZARSKI MOJSTER

Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2

Specijalist za popravljjanje
roulet na oknih.

Na željo se menjajo pasovi in zmeti.
možli za popolno dele in se ne boji konkurence.

Dr. Pečnik

Dr. PETSCHNIGG

Trst, via S. Caterina šte. 1.

Zdravnik na notranje (splošne) bolezni.
8—9 in 2—3 in Specijalist na kožne in
vredne (splošne) bolezni: 11%—1 in 7—7%

TVRDKA

Francesco Bednar

TRST — ustanovljena leta 1878 — TRST
je preložila svojo

trgovino šivalnih strojev

biciklov in pridevkov z mehanično delav-

nico vred iz ulice Ponterosso šte. 4

v ulico Campanile šte. 19.

IVAN PARENZAN

mesnica.

Dnevno sveže meso, dovoz z železnico.

Razpošiljanje na dom po konkurenčnih

cenah. — Priporoča se za obilen obisk.

Rojan, S. Marcora 1.

N. Casile.

Napredek vede!

Najenergičnejše in gotovo se zdravi sifilis s svetovnim sredstvom

== IORUBIN CASILE ==

Stotine zdravniških potrdil potrjuje, da se uretralna zoženja, prostatitis, uretritis in meh. katarji korenito ozdravijo s **konfeti Casile**

Konfeti Casile urejajo uriniranje, ne da bi bilo treba rabiti zelo nevarnih cvrk (bilge), popolnoma odpravljajo in ublažujejo pečenje in pogosto uriniranje; edini korenito ozdravijo **uretralna zoženja** (prostatitis, uretritis, cistitis, mehurne katarje, kamen, ne sposobnost se sadržavati urine, sluzaste tokove itd. — Škatlja konfeti Casile K 4.—

Iorubin Casile, najboljšje protisifilno in poživljajoče kričistilno sredstvo, ki se uporablja s uspehom proti sifilisu, anemiji, impotenci, kostoholici, lahias, vnetju žil, polnim madežem, izgubi semen, polucijam, spermatoroi, neurasteniji, energično razkrojevalec urinske kisline itd. — Škatlica Iorubina Casile K 3.50.

Vbrisanec Casile zdravi bel tok, akutne in kronične katarje, vaginitis, uretritis, endometritis, vnetje in izpad maternice itd. — Škatlica vbrisanca Casile K 3.50.

Kdor želi večjih pojasnj, tiskovni itd. naj naslovi dopis na lekarni Lloyd v Trstu. Trst, ki poda odgovor s obratno pošto zastoj in s vso rezervo. Priznani medicinski izdelki CASILE se prodajajo v vseh akreditiranih lekarnah. — Zaloga v Trstu: LAKARNA LLOYD, V. Orologio 1

Trgovci, peki!

Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Narodnjaki, naročite pri domači trgovci, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. — Priporočam se vdan J. J. SUBAN, Trst, G. Vapari 10.

Slov. akad. fer. društvo „Balkan“ v Trstu. Danes reden sestanek ob navadni uri. Na dnevnem redu je poleg drugega razgovor o novostih na polju tehnike.

Pevsko društvo „Kolo“. Danes točno ob 8.30 zvečer odborova seja.

Šentjakobska „Čitalnica“ priredi, kakor smo že objavili minoli teden, v nedeljo, dne 28. t. m., veliko vinski trgatv v dvorani „Konsumnega društva“ pri Sv. Jakobu. V to svrhu izda posebej originalne letake.

Zavod Sv. Nikolaja ima danes, v sredo, dne 24. septembra t. l., ob 4 pop. odborovo sejo. Prosim, da se je vse odbornice udeležijo.

Nar. delavska organizacija.

Kaj storiti? Dan za dnem prihajajo v našo posredovalnico dela brezposelni domači delavci, ki jih je v Trstu vedno več, dočim renjiko delajo. Treba bo pač ostro nastopiti. Brezposelni delavci naj prihajajo na shode „Narodne delavske organizacije“, da konstatiramo, koliko jih je. Potem pa se podamo pred namestništvo in zahtevamo kruha. Poginili bomo! Vlada naj stori čimprej mogoče potrebne korake, ker delavstvo se je že naveličalo teh neznosnih razmer. Pošlje naj renjiko tja, odkoder so prišli, in za domače delavstvo bo kruha v izobilju.

Odbor podružnice NDO v Šklednju. Na zadnjem shodu izvoljeni pripravljali odbor podružnice NDO v Šklednju ima danes, v sredo, ob 7 zvečer sejo v društvenem prostoru v Šklednju.

Odbor zveze jugosl. lesnih delavcev vabi odbornike vseh lesnih skupin na se staneč, ki bo jutri, ob 7 zvečer v društvenem prostoru NDO, ul. sv. Frančiška št. 2.

„Zveza jugoslovanskih pekarskih pomočnikov“ vabi na sestanek, ki bo jutri, v četrtek, ob 10 dopoldne v društvenem prostoru NDO, ulica Sv. Frančiška št. 2.

DAROV.

Za slovensko obrtno nadaljevalno šolo. Med počitnicami je pograbila nemila smrt peka in slaščičarja g. Josipa Vatovca, ki se je z g. Antonom Pahorjem največ trudil, da se je v Trstu osnovala slovenska obrtna nadaljevalna šola, kjer se poučujejo pekarski vajenci v posebnem oddelku. V počastitev blagopokojnikovega spomina so zbrali pekarski gospodarji za slovensko obrtno nadaljevalno šolo K 20, katerim je dodal g. Anton Pahor še K 5, obenem je pa izročil še znesek K 32, katerega je odstopila izpitna komisija od taks pekarskih pomočnikov. Tako je dobila slovenska obrtna nadaljevalna šola v Trstu od zavednih naših vrlih pekarskih mojstrov zopet izdaten znesek K 57, za kar se jim najtopleje zahvaljuje odbor.

Ženski podružnici CMD je daroval g. prof. Valentin Pregelj iz Sv. Lucije 40 K kakor darilo k cvetličnemu dnevu ob priliki CM praznika julija meseca. (Po pomoti zakasnelo). Slava takemu rodoljubu!

Pri ženitovanju g. Silvestra Godina so nabrali gostje za škedenjsko podružnico CMD K 20. V gostilni pri Ročotu nabrala vesela družba K 160. Darovali so isti podružnici: Lagus 4 K, Koblica 1 K, Jakob Šter 2 K, Mozer Ivanka 3 K.

Ob priliki veselice 10letnice odpreta „Naradnega doma“ pri Sv. Ivanu so preplačali vstopnino gg.: dr. Just Pertot K 5, prof. Mandić K 2, dr. Brčić K 2, dr. Čok K 1, Negode Jos. 50 stot, Saurin 50 stot. Srčna hvala!

Vesti iz Goriške.

Ogenj v Povirju. Včeraj, v nedeljo ob 7. dopoldne, je med silnim nalivom treščilo v hišo št. 33 v naši vasi. V trenutku je bilo vse gospodarsko poslopje v ognju. Živina je bila na paši, prešle in eno tele so sosedje rešili iz gorečega hleva. Pogorela je vežu vsa krma, večina živeža, precej orodja in le trudu marljivih gasilcev-sosedov se je posrečilo rešiti hišo.

Nevarnost je bila, da se razširi ogenj na bližnja s slamo krita poslopja. Neizmerna bi bila potem škoda, saj bi se težko rešili celo ljudje iz tesna na kupu stisnjenih hiš. Hvala Bogu, da je padel močan dež, tako je bil ogenj kmalu omejen. Bog nas varuj strehe, a kmetom bodi ta dogodek v pouk, da pregledajo zavarovalne police. Saj ima najbrž večina zelo pomanjkljivo zavarovano poslopje in ostalo.

Iz Sežane. Dne 12. in 15. septembra je priredila ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Sežani cvetlična dneva, na katerih se je nabralo K 201.94.

Tem potom izrekamo najsrčnejšo zahvalo vsem cenjenim gospod, ki so rade volje sodelovali v zalogi cvetlic, požitvalnim gospod, ki so res pridno in vztrajno opravljali deo prodajalk, in cenjenim gospodom, ki so tudi pomagali pri tej priliki. Nepriznava lepo svoto, K 16.50, je nabrala g. Urška Štolf pri darežljivih, za družbo sv. CM vnetih Šmarcih. Izostali pa niso tudi naši mlajši, ki so marljivo in s posebnim veseljem nabirali v prospeh družbe. Dalje izreka podružnica iskreno zakvalo vsem darovalcem in kupovalcem cvetlic in županovim za prostor, kjer smo imeli zalogo cvetlic.

Stanko Pirjevec je nabral na „punjenci“ v Križu pri Jožkovih znesek K 3.32.

Obenem se naznanja, da namerava prirediti podružnica na Silvestrovo veselico.

Iz Štorij. Dne 7. t. m. smo prodali v vesel družbi v gostilni pri Andreju Dolgacu za 10 K v prid družbi sv. Cirila in Metoda. Denar smo poslali družbi v Ljubljani.

Vesti iz Istre.

Razpisana dopolnilna deželnozborska volitev. Včerajšnji uradni „Osvetla“ torej priobčuje razpis dopolnilne deželnozborske volitve za volilni okraj „h“ volilnega razreda istrskih mest in trgov. Volilni okraj obsega davčno občino Vodnjan ter mesti Pazin in Buzet. Volitev je razpisana na dan 16. novembra t. l.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 v. m. bresno. Najboljše plačilo 40 v. m. Plača se takoj izvršuje oddelku.

„PIKA“ št. 10 je izšla. Razširjajte in kupujte jo po tobakarnah. (2043)

Družina sprejme na stanovanje in hrano dečka, kateri obiskuje slovensko ali nemško šolo. Naslov pove Inzer. oddelku Edinosti. 2139

Proda se po jako niski ceni tri okna na tri zapirala 90x160 in 400 velikih korcev (kop). — Naslov: mizar Rože v Rojano za cerkvijo. 2140

Stanovanje z dobro domačo hrano dobe gospodje v bližini Narodnega doma. Naslov pove Inzer. oddelku Edinosti. 2141

Mizarski pomočnik išče službo. Naslov pove Inzer. oddelku Edinosti pod št. 2143.

Prodajam zdravih, hrastovih, rabljenih sedov od 30 do 700 litrov. — Filip Ivaničević, Trst, Valdivio 17. 2148

Fotograf Antona Jerkiča naslov: Trst, ul. delle Poste 10; Gorica, Gospoška ulica 7. 4444

Hišo v Rojano (Vernicla) 405 prodam. Cena ugodna. — Starec Drag., Prosek. 2101

Še 25 hl dobrega vipavca se dobi pri Viktorju Adamcu v Škrlatini. 2092

Postrežnica do 8 zjutraj do 4 popoldne (s kosilom) se išče. Naslov: Via Luigi Galvani 1. pritiče (nad ljudskim vrtom). 2177

Manufakturna trgovina Piazza Piccola 1, za mestno palačo. Velika zaloga partijskega blaga, iz gotovljene obleke, ženske in moške perila, otokke oblečice, perkal, nogavice itd. Izredno nizke cene. 2097

Priporočljive turške.

Pohištvo in tapetarije po še znano nižjih cenah, katero se ne dobi drugje. Spalne sobe in vsakovrstnega lesa, rezane od 380 kron naprej. Jedilne sobe od 440 kron naprej. Nova zaloga S. EROD, ul. Squero nuovo 7, I. nadst. na strani postrežnice. Po dogovoru olajšanje plačevanja. 1468

Kupujem železo, stare kovine: Anton Oernaca Trst, ulica Olmo št. 14. 1865

Medena obešala za zavese, Kr. 3-50 — Potrebščine zmalirane in iz aluminija, leseni predmeti in železnine za domačo uporabo, po cenah, da se ni bati konkurence. — Obrnite se samo do Umberto Oeca, ulica Caserma št. 14. 1682

Najboljša in najlepša lasuljarska dela se izvršujejo v frizerskem salonu And. ROJIC-a v Trstu, Acquedotto 20. Izpadli lasje se kupujejo in izdelujejo se vsakovrstna dela. D. bra in t. črna postrežba. Ogledajte si izložbo, da se prepričate. 1851

MESAR ALOJZIJ (Luigi) DOLENZ, ulica Belvedere št. 2. 1748

Potna agencija v inozemstvu

išče za takojšnji nastop

dva uradnika kot korespondenta in tolmača,

s znanjem nemškega, hrvaškega in slovenskega jezika v govoru in pisavi. Predstaviti se je OSEBNO s SPRICEVALI v Trsta: nedelja in ponedeljek 28. in 29. sept. v HOTELU EUROPA. — Javiti se je pri vratarju.

Avtoriziran elektrotehniški mehanik

Vittorio Ban Trst, ulica S. Anastasio 22. TELEFON ŠTEV. 21-84

PREVZEMAJO SE INSTALACIJE

električnih luči, motorje, električnih zvoncev, telefonov in strelovodov.

Bogata zaloga svetilk in mrežic najboljših znamk.

Oskrbovanje električne razsvetljave in zvoncev, dviga, telefonov. Poseben oddelek za popravila v prečisljaki mehaniki.

Anton Žerjal - Trst

priporoča svoje

trgovine jestvin

ulica Commerciale 18, s podružnico ulica Istria 66 (Čarbola zgornja). — Prodaja se žito, oves, koruza in raznovrstne otrobi ter moka tudi na debelo.

Trst -- kopelj Grižan-Mirammar

Salonski parnik „Volosca“

(za 400 oseb)

Odhod vsak dan s pomola Sv. Karla

ob 9.15 predp., 2.45, 6.15*

ob nedeljah in praznikih razven tega še

ob 9.15, 11. predp., 2.30, 4., 5.35, 7.15*

CENE:

Vožnja tja in nazaj K 1.—

„ „ „ s kopeljo vred . . . 1.30.

„ „ „ za otroke 1.—

Samo ena vožnja —60.

„ „ „ za otroke —30.

„ „ „ za abonente znižane cene.

*) Eventuelno.

Preselitev trgovine!

Naznanjam slavnemu občinstvu in cenjenim odjemalcem v mestu in in deželi, da sem preselil svojo trgovino jestvin iz ulice Petronio v ulico Media št. 8 in se priporočam uljudno za nadaljni obisk. — Z odličnim spoštovanjem

J. POČKAJ.

Nova zaloga

šip, posodja in kuhinjskih potrebščin

Trst, Istrska cesta (Via dell'Istria) št. 67.

Namešča osebno stekla in brezplačno.

Velika izber za gostilne in krčme. Cene zmerne.

Franjo Stančič

Trst - ulica Media št. 17 - Trst

priporoča svoje

trgovino jestvin in kolonijalnega blaga

katera je vedno oskrbljena s svežim in prvovrstnim blagom

PARNA pralnica, čistilnica na suho ALBIN BOEGAN barvarnica

ulica Farneto št. 9, Trst.

Ženske, moške in otroške obleke, toalete, uniforme, prevleka pohištva, preproge, kožuvin, perje, rokavice itd. itd. se barvajo in čistijo na suh način najnatančneje in najskrbneje po najnižjih cenah v centrali ul. Farneto št. 9 in tržaskih podružnicah ulica dell'Istria št. 12 in ulica Belvedere št. 49 ter v podružnici v Gorici, ulica del Teatro št. 14.

ZALOGA OBUVALA

In lastna delavnica

PAVEL VISINTINI

Trst, ul. G. Carducci 27.

Podružnica: ulica Riborgo št. 23.

Velika izber moških in ženskih čevljev. Poprave se izvršujejo točno in solidno po zmerih eonah

Prodajalnica ur in dragocenosti

G. Bucher

(ex drug Dragotina Vekjeta)

Trst (nasproti prejače prodaj. D. Vekjeta) Corso št. 36.

Bogati izbor slatane, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in menja stare slato in tudi srebro s novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravila vsakovrstne srebrnine, slatane, kakor tudi žepne ure. DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

TISKARNA LLOYD, Trst

ulica Borsa št. 3. Tergesteo I. stopnice

(mezzanino)

odprta nepretrgano od 8 predp. do 8 zv.

Nabiralnica c. kr.

razredne loterije.

Javlja se P. N. Gosp., ki so se prenotirali, da lahko dvignejo srečke te

razredne loterije.

Akademični slikar

Josip Vučetić

podučuje risanje in slikarstvo v svojem atelierju v

Trstu, ulica Belpoggio 3a.

(Hiša nova).

Tržaška posojilnica in hranilnica

Poštno hranilnični račun 16.004.

Posojila daje

na vknjižbo, na menice, na zastave in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Eskomptuje trgovske menice.

Hranilne vloge

sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 1/4 %

Večje stalne vloge in vloge na tekoči račun po dogovoru.

Rentni davek plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono.

Oddaja domače nabiralnice (hranilne pušice).

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Trst, piazza Caserma št. 2, I. (v lastni palači — vhod po glavnih stopnjicah)

Telefon št. 952.

Ima varnostno celico (safe deposits) za shrambo vrednostnih listin, dokumentov in raznih drugih vrednosti, popolnoma varno proti vlamu in požaru, urejeno po najnovejšem načinu, ter jo oddaja strankam v najem po nizkih cenah.

Stanje vlog nad 10 milijonov.

URADNE URE: od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne

Izplačuje se vsak delavnik ob uradnih urah.

Porozor!

Opoldne in zvečer abonement. Zelo ugodno. Izborna kuhinja in Budjaviško pivo (brez glavobola). Zmerne cene.

RESTAVRACIJA - HOTEL BALKAN (Piazza della Caserma)